

**Trendbrott
– svag ökning i
arbetslösheten**

Arbetslöshetsrapport 2019

DiK

Innehåll

Sammanfattning	1
Om rapporten	1
Arbetslöshetsmättet som används i rapporten	1
DIK:s utbildningsgrupper	2
Andelen AEA-anslutna ligger stabilt	3
Svag uppåtgång i arbetslöshet under 2019	4
Utvecklingen det senaste året	4
Arbetslösheten i DIK jämfört med i AEA.....	5
Andelen med a-kassa från AEA	5
Andelen i program hos Arbetsförmedlingen.....	6
Andelen anställda med stöd	6
Minskade skillnader mellan kvinnor och män under 2019	7
Jämförelse mellan kvinnor och män i december 2019	7
Arbetslöshet uppdelat på län.....	8
Arbetslöshet uppdelat på ålder.....	8
Arbetslöshet i olika åldersgrupper, 2019 jämfört med 2018.....	9
Variationer i olika utbildningsgrupper	9
Arbetslöshet i olika utbildningsgrupper, 2019 jämfört med 2018.....	10
Avslutning	11
Referenser	11

Om DIK

DIK är facket för alla som arbetar eller studerar inom kultur, kommunikation eller kreativ sektor. DIK har drygt 20 000 medlemmar runt om i landet och ingår i Saco, Sveriges akademikers centralorganisation. DIK är partipolitiskt obundet.

Projektledare och författare: Johanna Alm Dahlin, DIK
Formgivning: Kajsen Burell, Printempo
Omslagsfoto: Shutterstock
Foto där inget annat anges: Shutterstock
DIK 2020:1

Sammanfattning

Under 2010-talet har arbetslösheten sjunkit bland DIK:s medlemmar som är anslutna till Akademikernas a-kassa, AEA. Men trenden har brutits under 2019 då medeltalet för andelen arbetslösa inom DIK var 2,68 procent, jämfört med 2,55 procent 2018. Det speglar utvecklingen i samhället i stort, där vi under 2019 sett en dämpad ekonomi med något stigande arbetslöshet.

I slutet av året var andelen arbetslösa i DIK 2,56 procent. Av dessa fick 1,77 procent arbetslöshetsersättning (a-kassa), medan 0,79 procent deltog i program hos Arbetsförmedlingen och fick aktivitetsersättning. Ytterligare 0,69 procent hade en anställning med stöd via Arbetsförmedlingen.

Närmare 94 procent av DIK-medlemmarna är anslutna till AEA:s a-kassa. Andelen som betalar sitt medlemskap direkt till AEA istället för via DIK har ökat under de senaste åren, och låg i december 2019 på strax under 16 procent.

I december 2019 var andelen arbetssökande män inom DIK 3,44 procent, jämfört med 2,52 procent av kvinnorna. Under året har mäns arbetslöshet minskat medan kvinnornas har ökat något. Det har lett till mindre skillnader mellan könen och i slutet av 2019 skilde det 0,92 procentenheter. Vid samma period 2018 var skillnaden 1,80 procentenheter.

Den lägsta andelen arbetssökande finns i gruppen 30–34 år (2,06 procent i december 2019). Högst arbetslöshet finns precis som tidigare i de äldre åldersgrupperna 55–59 år (3,56 procent) och 60–64 år (3,57 procent).

Arbetslösheten varierar också beroende på utbildningsinriktning. Lägst är den inom *bibliotek och information* (1,50 procent), *språk* (1,60 procent), *byggnadsantikvarier och kulturvård* (1,61 procent) samt *arkiv och dokumentation* (1,68 procent). Även gruppen med utbildning inom *kommunikation och media* ligger en bit under genomsnittet (2,13 procent). Högst andel arbetslösa finns bland de med utbildning inom *arkeologi* (3,93 procent), *kulturvevetenskap* (3,31 procent) och *humaniora* (3,23 procent).

2,56%

I december 2019 var andelen arbetslösa inom DIK 2,56 %.

Om rapporten

DIK följer arbetslöshetsutvecklingen bland förbundets medlemmar och publicerar återkommande rapporter över läget uppdelat på faktorer som kön, län, utbildning och ålder. Uppgifterna i rapporten baseras på DIK-medlemmar som också är medlemmar i AEA. Statistiken tas fram genom att DIK:s medlemsregister samkörs med AEA:s register månad för månad.

Medlemmar som är registrerade som studenter ingår inte i underlaget, eftersom det främst är de som står till arbetsmarknadens förfogande som är av intresse för rapporten. Då reglerna för a-kassan inte tillåter medlemskap efter 65-årsdagen ingår inte heller medlemmar över 65 år.

Det kan finnas mörkertal i den grupp som inte är anslutna till AEA. Det gäller medlemmar som kvarstår som studerande trots att de avslutat sina studier, samt nyexaminerade som inte uppfyller kraven för ersättning från a-kassan.

I 2019 års rapport saknas siffror för månaderna maj, juni och juli på grund av att DIK då bytte CRM-system (det system som hanterar förbundets medlemsuppgifter). Systembytet gjorde att det inte gick att samköra DIK:s uppgifter med AEA:s under dessa månader. Därför finns ett glapp i några av diagrammen.

Arbetslöshetsmättet som används i rapporten

Individerna som förekommer i rapporten kan delas in i tre grupper:

1. Får arbetslöshetsersättning från AEA (a-kassa)
2. Får aktivitetsersättning och deltar i program hos Arbetsförmedlingen
3. Har en anställning med stöd via Arbetsförmedlingen

De som i rapporten benämns som "arbetssökande" utgörs av grupp 1 och 2. Det är individer som fått ersättning från a-kassan den aktuella månaden (grupp 1), samt individer som var inskrivna i ett program hos Arbetsförmedlingen och därigenom har fått aktivitetsersättning (grupp 2).

I de fall en individ under samma månad har fått både arbetslöshetsersättning och aktivitetsersättning räknas individen enbart en gång.

Grupp 3 utgörs av individer som av olika anledningar har svårare att komma in på arbetsmarknaden. Det kan vara personer som varit arbetslösa en längre tid, är nya i Sverige, saknar arbetslivserfarenhet eller har nedsatt arbetsförmåga. Anställningar med stöd är anpassade utifrån individens behov och arbetsgivaren får ekonomisk ersättning för dessa. Eftersom anställningsstöd inte är ett reguljärt arbete räknas dessa inte som förvärvsarbete enligt arbetslöshetsförsäkringen.

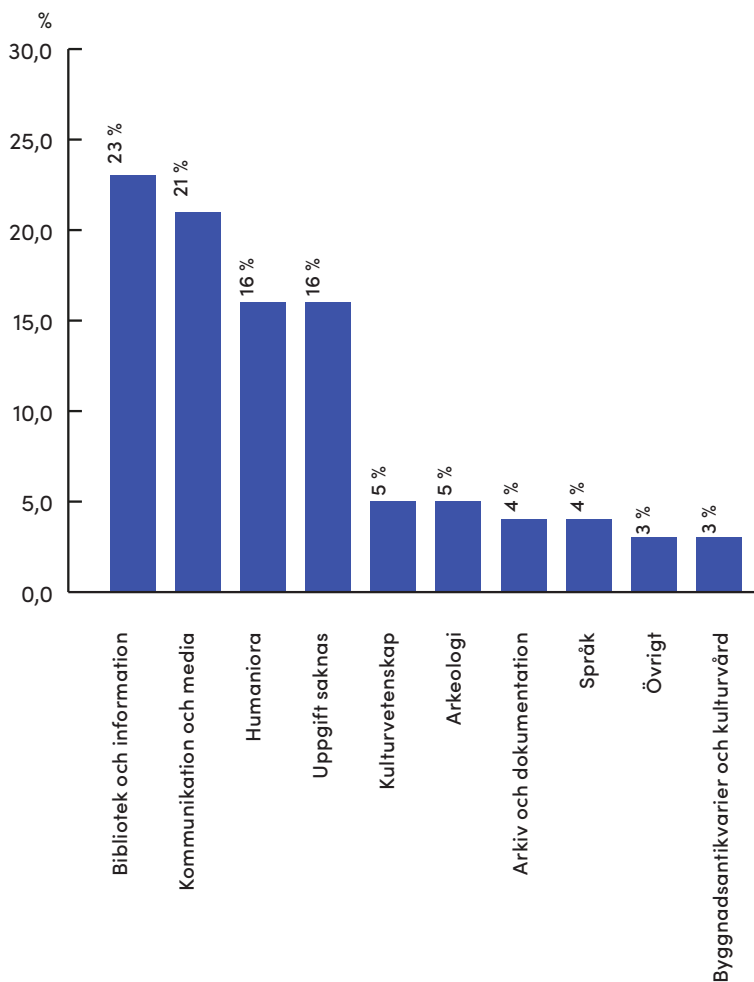
DIK:s utbildningsgrupper

För att göra bilden av arbetslösheten mer komplett syns här hur stor andel av DIK:s medlemmar som tillhör respektive utbildningsgrupp. Statistiken baseras på uppgifter i medlemsregistret som medlemmarna själva lämnat. Utbildningsgrupper med färre än 500 individer har exkluderats.

Den största andelen DIK-medlemmar som är anslutna till AEA har en utbildning inom bibliotek och information (23 procent), följt av kommunikation och media (21 procent). Även humaniora utgör en stor utbildningsgrupp inom förbundet (16 procent). För en relativt stor grupp saknas uppgift om utbildning (16 procent).

Figur 1. Utbildningsgruppernas storlek i DIK.

December 2019.

44%

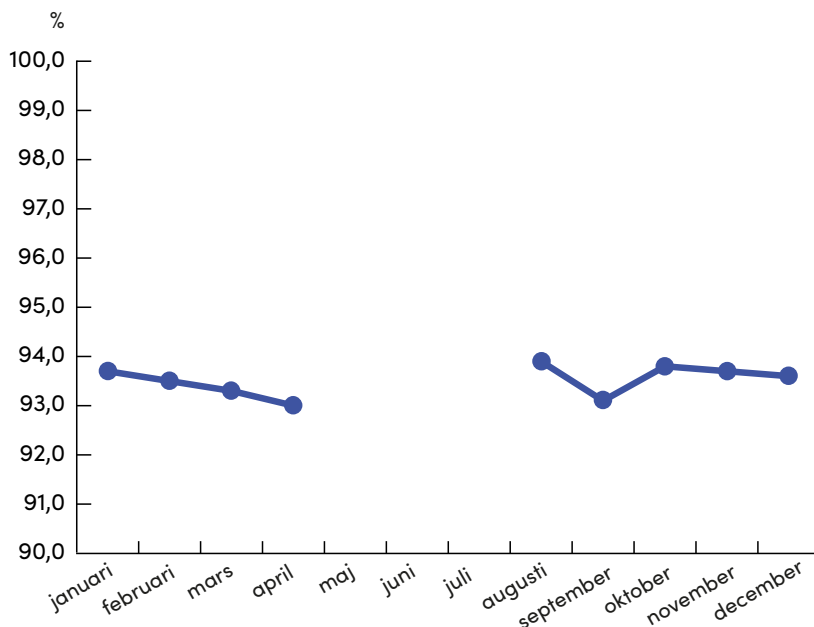
De största utbildningsgrupperna inom DIK är bibliotek och information, samt kommunikation och media. Tillsammans utgör de 44 procent av medlemmarna som också är med i AEA.

Andelen AEA-anslutna ligger stabilt

Andelen medlemmar som är anslutna till AEA:s a-kassa har under 2019 legat mellan 93 och 94 procent (studenter undantagna). Det är en hög nivå jämfört med arbetsmarknaden i stort där drygt 70 procent är med i en a-kassa¹.

Figur 2. Andel AEA-anslutna DIK-medlemmar 2019.

Data saknas för månaderna maj, juni och juli på grund av att DIK då bytte det system som hanterar medlemsuppgifter.

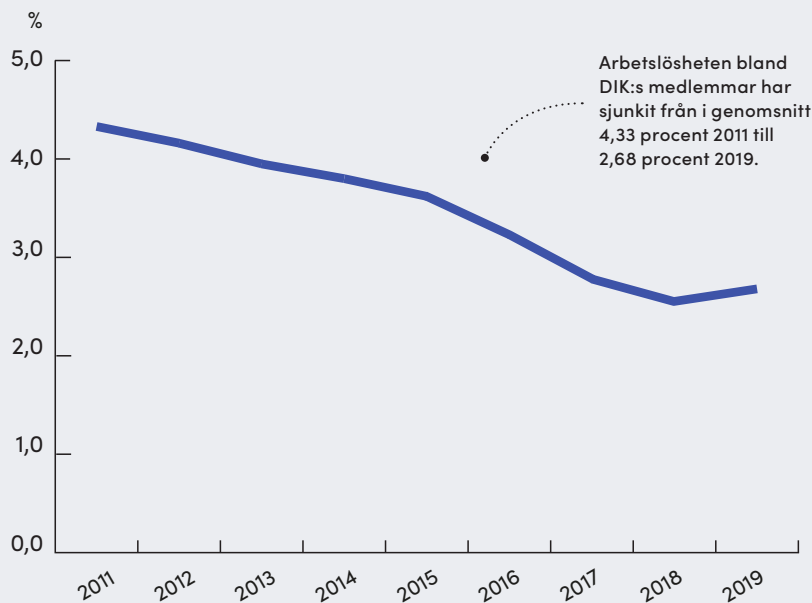
Andelen som betalar sitt medlemskap i a-kassan direkt till AEA istället för via DIK har ökat successivt under de senaste åren. Utvecklingen har fortsatt under 2019 och var i december uppe i 15,8 procent (jämfört med 15,3 procent i december 2018).

93,6%
I slutet av 2019 låg andelen DIK-medlemmar som var anslutna till AEA på 93,6 procent.

¹ Akademikernas a-kassa, Arbetslöshetsrapporten 2018, Ersättning och a-kassa

Figur 3. Andel med a-kassa eller aktivitetsersättning 2011–2019.

Baseras på medlemmar i DIK och AEA.

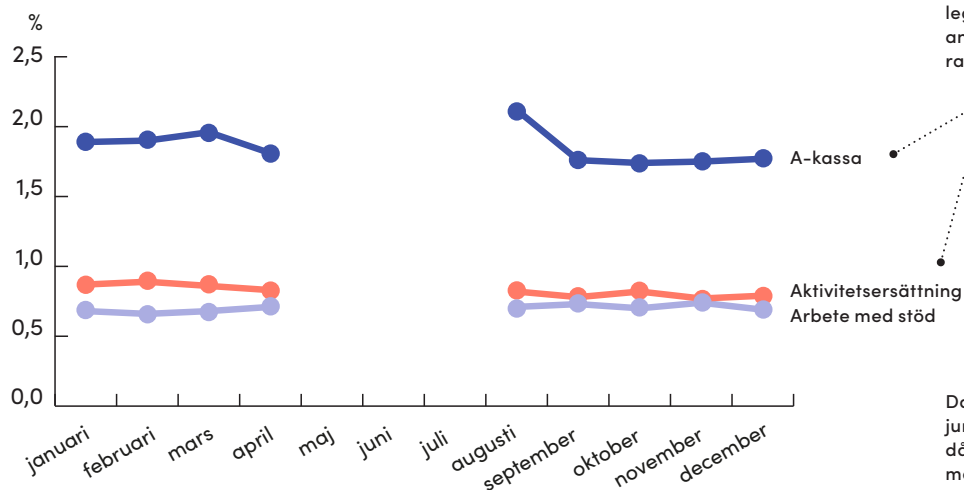
Svag uppåtgång i arbetslöshet under 2019

Diagrammet visar andelen arbetslösa DIK-medlemmar under 2011–2019 (baserat på medeltalet i procent för respektive år). Med arbetslösa avses de som fått ersättning från a-kassa eller deltagit i program hos Arbetsförmedlingen och fått aktivitetsersättning. Som framgår av diagrammet har andelen arbetssökande minskat successivt under perioden, för att sedan öka något under 2019.

Utvecklingen det senaste året

Under 2019 har andelen arbetssökande DIK-medlemmar legat lågt och rört sig mellan 2,52 och 2,95 procent. I december var siffran 2,56 procent vilket är marginellt högre än motsvarande period 2018 (2,44 procent). Av dessa fick 1,77 procent ersättning från a-kassan, medan 0,79 procent deltog i program hos Arbetsförmedlingen och hade aktivitetsersättning. Ytterligare 0,69 procent hade en anställning med stöd.

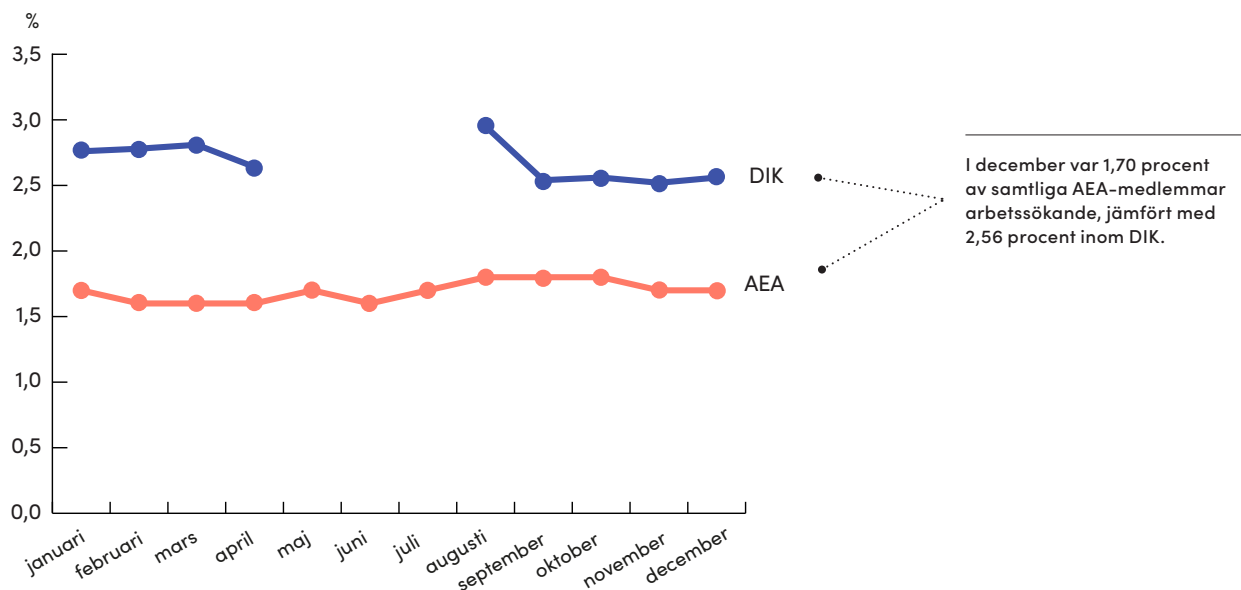
Figur 4. Utveckling under 2019.

Arbetslösheten i DIK jämfört med i AEA

Diagrammet visar andelen som fått a-kassa eller aktivitetsersättning månad för månad under året. Andelen arbetssökande medlemmar i DIK var i december 2019 0,86 procentenheter högre än andelen för hela AEA.

Figur 5. Arbetslösheten i DIK respektive AEA, 2019.

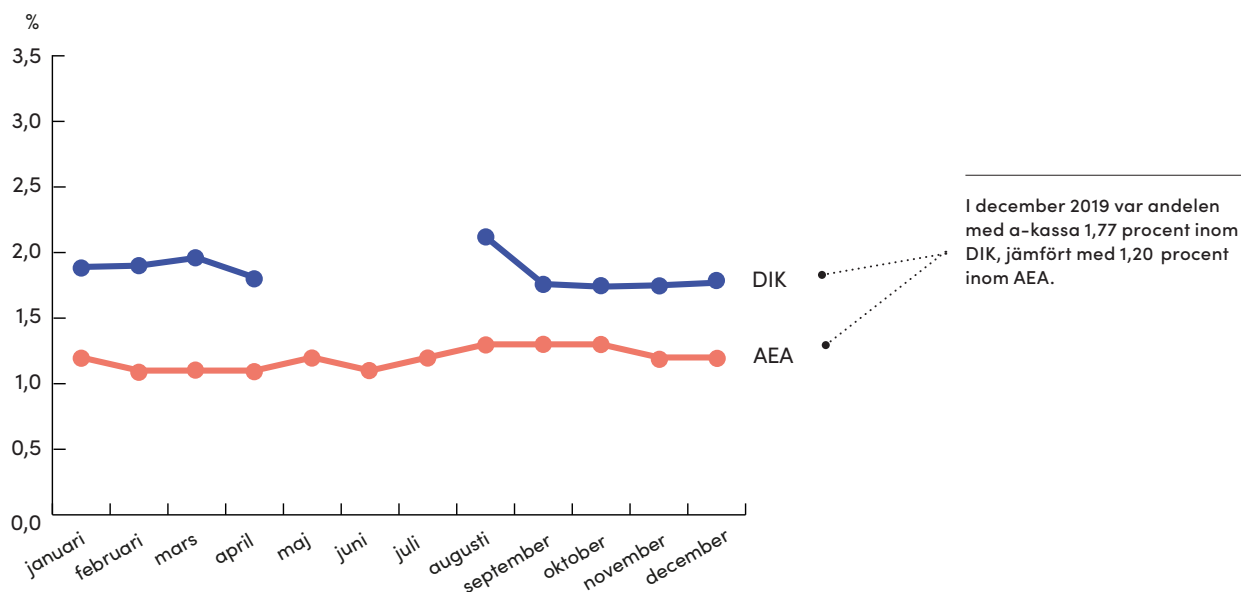

Data saknas för månaderna maj, juni och juli på grund av att DIK då bytte det system som hanterar medlemsuppgifter.

Andelen med a-kassa från AEA

Andelen arbetssökande i DIK som fått arbetslöshetsersättning från AEA har varierat något under året. I augusti var andelen som högst med 2,12 procent, och i oktober som lägst med 1,74 procent. I december 2019 låg andelen ersättningstagare på 1,77 procent, vilket är något högre än i december 2018 (1,57).

Figur 6. Andel med a-kassa från AEA, 2019.

Data saknas för månaderna maj, juni och juli på grund av att DIK då bytte det system som hanterar medlemsuppgifter.

Andelen i program hos Arbetsförmedlingen

De som deltar i program hos Arbetsförmedlingen får ersättning i form av aktivitetsstöd som betalas ut av Försäkringskassan. Antalet har ökat något under året och i december 2019 deltog 134 DIK-medlemmar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Det motsvarar 0,79 procent av DIK:s medlemmar som också är med i AEA.

Den vanligaste programaktiviteten för DIK-medlemmar är jobb- och utvecklingsgaranti – ett program för den som varit arbetslös under lång tid och behöver hjälp att komma tillbaka till arbetslivet. Programmet består av individuellt utformade insatser och stöd, kombinerat med aktivt jobbsökande.

Figur 7. Antal i program hos Arbetsförmedlingen.

Program	2018	2019	Skillnad
Arbetsmarknadsutbildning	2	0	-2
Arbetspraktik	0	2	2
Förberedande utbildning	2	3	1
Jobb- och utvecklingsgaranti	107	119	12
Kartläggning, vägledning och rehab	16	10	-6
Totalt	127	134	7

Antalet DIK-medlemmar som deltar i program hos Arbetsförmedlingen har ökat med 7 personer, jämfört med föregående år.

Andelen anställda med stöd

En anställning med stöd innebär att arbetsgivaren får ekonomisk ersättning för att anställa någon som har svårt att få reguljärt arbete. Det kan vara en person som har varit arbetslös en längre tid, är ny i Sverige eller som saknar arbetslivserfarenhet. Här ingår även stöd för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Antalet DIK-medlemmar som har en anställning med stöd har minskat under året (146 personer i december 2019 jämfört med 179 motsvarande månad 2018). Det innebär att 0,69 procent av de DIK-medlemmar som också är medlemmar i AEA hade en anställning med stöd i december 2019.

Figur 8. Antal anställda med stöd.

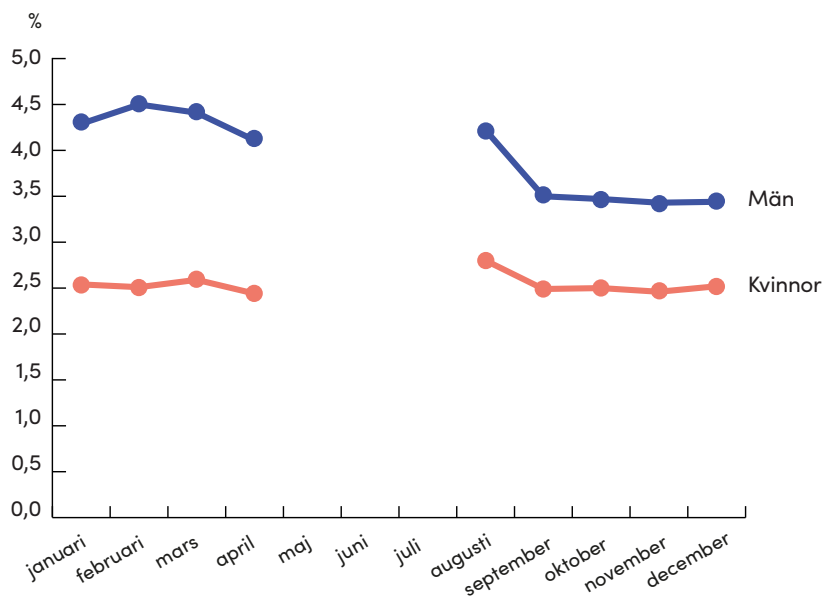
Anställning med stöd	2018	2019	Skillnad
Anställningsstöd	15	3	-12
Jobbgaranti för ungdomar	1	0	-1
Lönebidrag	42	41	-1
Nystartjobb	16	15	-1
Offentligt skyddat arbete	1	1	0
Start av näringsverksamhet	7	2	-5
Särskilt anställningsstöd	7	0	-7
Trygghetsanställning	77	73	-4
Utvecklingsanställning	13	11	-2
Totalt	179	146	-33

Trygghetsanställning och lönebidrag fortsätter att vara de vanligaste formerna av anställning med stöd bland DIK-medlemmar. Båda stöden gäller personer som har nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning.

Minskade skillnader mellan kvinnor och män under 2019

Män inom DIK är arbetslösa i högre utsträckning än kvinnor. I december 2019 var 3,44 procent av männen och 2,52 procent av kvinnorna arbetslösa. Jämfört med föregående år har kvinnornas arbetslöshet ökat något, medan männen har minskat. Det innebär att gapet mellan kvinnor och män har blivit mindre. I december 2019 var skillnaden mellan mäns och kvinnors arbetslöshet 0,92 procentenheter. Vid motsvarande månad 2018 var skillnaden 1,80 procentenheter.

Figur 9. Andel arbetssökande kvinnor och män 2019.
(Har a-kassa eller aktivitetsstöd).

Mäns arbetslöshet har minskat under 2019, medan kvinnornas har ökat något. I slutet av året var skillnaden i arbetslöshet mellan kvinnor och män inom DIK 0,92 procentenheter.

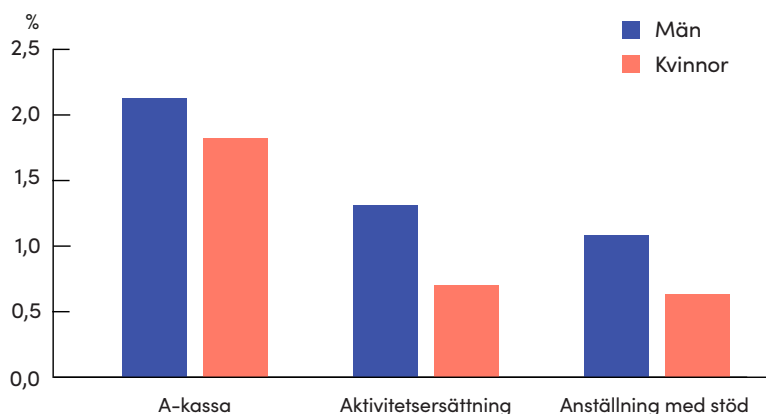
Jämförelse mellan kvinnor och män i december 2019

När siffrorna bryts ned blir bilden tydligare. I december 2019 fick 2,13 procent av männen aktivitetsersättning, jämfört med 2,32 procent samma månad 2018. Bland kvinnor har andelen tvärtom ökat från 1,49 procent 2018 till 1,82 procent 2019.

Andelen som fått aktivitetsersättning och deltar i arbetsmarknadspolitiska program har minskat bland männen, från 1,67 procent i december 2018 till 1,31 procent 2019. Bland kvinnor har ersättningen legat stabilt under året och var i december 2019 på samma nivå som föregående år – 0,70 procent. Inom aktivitetsersättningen finns det största gapet mellan könen (0,61 procentenheter).

Andelen som har en anställning med stöd har under året legat ganska stabilt för både kvinnor och män. I december 2019 låg andelen på 1,08 procent bland män och 0,63 procent bland kvinnor, vilket är ungefär samma nivå som för ett år sedan (0,97 procent bland män och 0,64 procent bland kvinnor).

Figur 10. Andel män och kvinnor med a-kassa, aktivitetsersättning respektive anställning med stöd.
December 2019.

Den största skillnaden mellan kvinnor och män finns i gruppen som deltar i program hos Arbetsförmedlingen och får aktivitetsersättning.

Arbetslöshet uppdelat på län

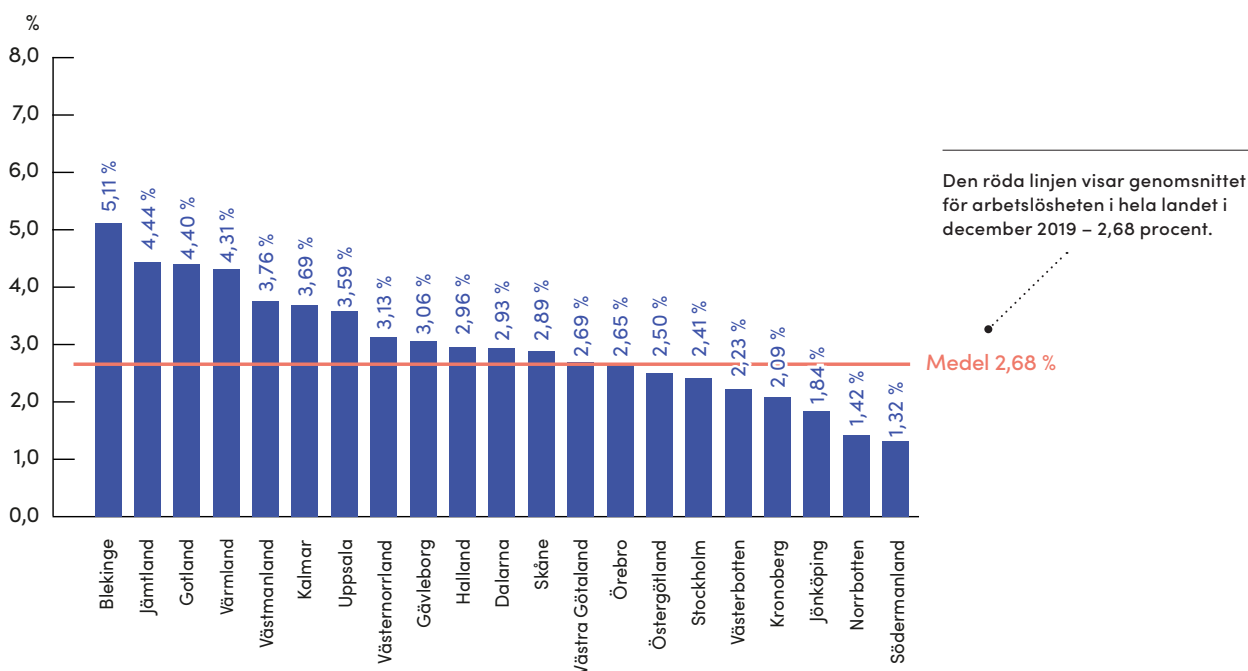
Sex av tio DIK-medlemmar under 65 år bor i de tre storstadsregionerna Stockholm, Skåne och Västra Götaland. Läger man även till Uppsala täcks drygt sju av tio medlemmar in.

Diagrammet visar andelen medlemmar som fick arbetslöshetsersättning eller deltog i ett arbetsmarknadspolitiskt program i december 2019. Högst var arbetslösheten i Blekinge, Jämtland och Gotland, och lägst i Norrbotten och Södermanland.

Vissa län har få arbetslösa medlemmar vilket gör att ett fåtal personer som går till eller från arbete ger stort utslag på andelstalen. Resultaten ska därför tolkas med försiktighet.

Figur 11. Arbetslöshet per län.

December 2019.

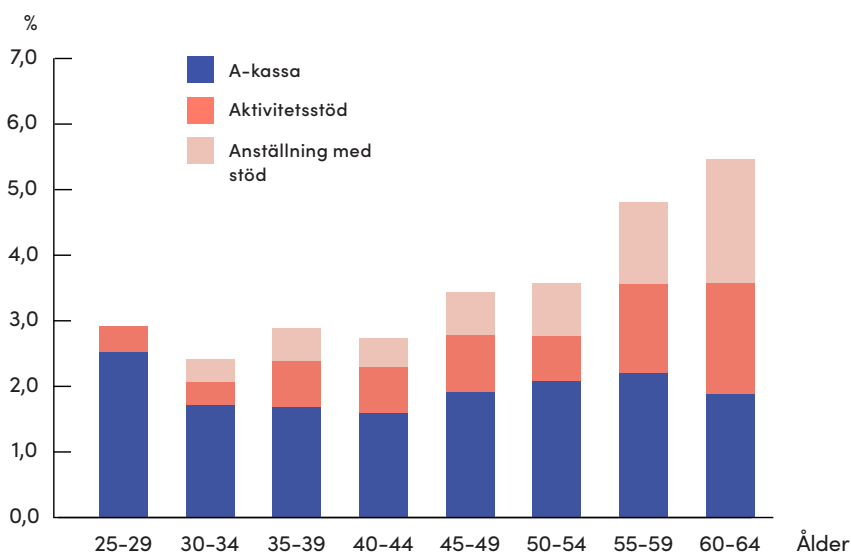

Arbetslöshet uppdelat på ålder

Åldersgrupperna 30–34, 35–39 och 40–44 år hade i december 2019 den lägsta andelen arbetssökande. Högst arbetslöshet finns i grupperna 55–59 och 60–64 år. Det motsvarar hur det sett ut tidigare år. Även andelen som har ett arbete med stöd ökar med stigande ålder. Gruppen 25 år och yngre är för liten för att några slutsatser ska kunna dras, och ingår därför inte i jämförelsen.

Figur 12. Arbetslöshet i olika åldersgrupper.

December 2019.

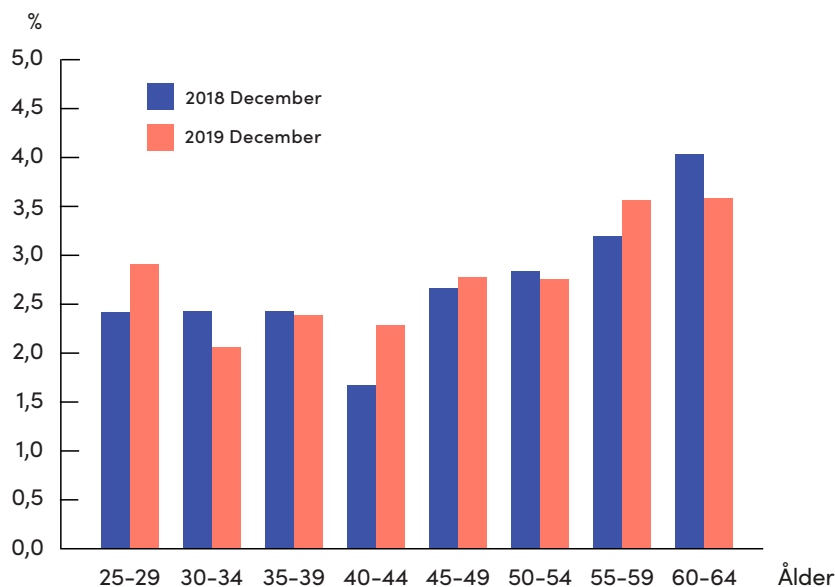

Gruppen 30–34 år hade lägst andel arbetssökande under 2019 – av dem hade 2,06 procent a-kassa eller aktivitetsersättning. Den högsta arbetslösheten syns i gruppen 60–64 år (3,58 procent).

Arbetslöshet i olika åldersgrupper, 2019 jämfört med 2018

Diagrammet visar andelen som fick a-kassa eller aktivitetsersättning i december 2019, jämfört med motsvarande månad 2018. Den största förändringen är ökad arbetslöshet i grupperna 25–29 år (+0,49 procentenheter) och 40–44 år (+0,62 procentenheter). Den största minskningen finns i åldersgrupperna 30–34 år (-0,37 procentenheter) och 60–64 år (-0,45 procentenheter).

Figur 13. Arbetslöshet i olika åldersgrupper.
December 2018 jämfört med december 2019.

Arbetslösheten har ökat mest i gruppen 40–44 år, men åldersgruppen ligger fortfarande bland dem med lägst arbetslöshet.

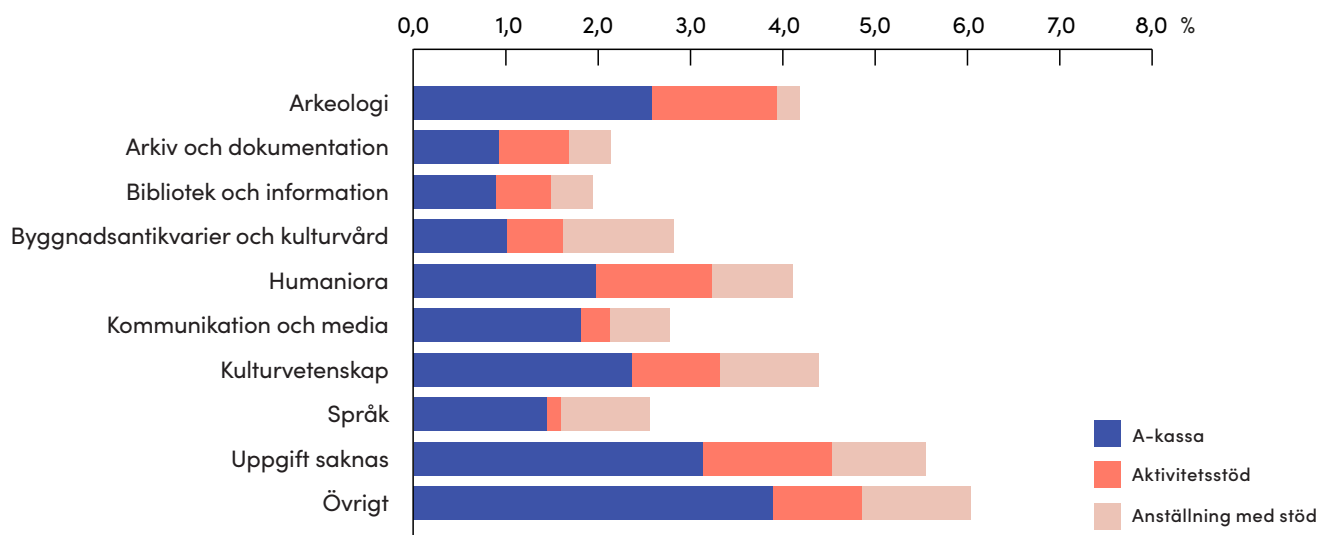
Variationer i olika utbildningsgrupper

Det finns relativt stora variationer i arbetslöshet beroende på utbildningsinriktning. Utbildade inom *bibliotek och information* har en mycket låg arbetslöshet – här hade 1,50 procent av DIK-medlemmarna a-kassa eller aktivitetsersättning i december 2019. Nivåerna är låga även för de med utbildning inom språk (1,60 procent), *byggnadsantikvarier och kulturvård* (1,61 procent), *arkiv och dokumentation* (1,68 procent) samt *kommunikation och media* (2,13 procent).

Högst andel arbetssökande finns i grupperna *övrigt* och *utbildningsuppgift saknas*. Därefter följer de som är utbildade inom *arkeologi* (3,93 procent), *kulturvetenskap* (3,31 procent) och *humaniora* (3,23 procent).

Lägst arbetslöshet har de med utbildning inom bibliotek och information. Högst är arbetslösheten inom arkeologi.

Figur 14. Arbetslöshet i olika utbildningsgrupper.
December 2019.

Figur 15. Arbetslöshet i olika utbildningsgrupper.

December 2018 jämfört med december 2019.

Arbetslöshet i olika utbildningsgrupper, 2019 jämfört med 2018

Jämfört med samma månad förra året har utvecklingen sett olika ut för de olika utbildningsgrupperna. Den största minskningen syns inom *kulturvetenskap* (-0,73 procentenheter) samt *byggnadsantikvarier och kulturvård* (-0,43 procentenheter).

Den största ökningen har skett inom gruppen *övrigt* (+1,73 procentenheter). En ökning syns också för *arkiv och dokumentation* (+0,99 procentenheter) och *arkeologi* (+0,75 procentenheter).

Arbetslösheten har minskat mest för de med utbildning inom kulturvetenskap samt byggnadsantikvarier och kulturvård.

Avslutning

Under större delen av 2010-talet sjönk arbetslösheten både bland DIK:s medlemmar och i samhället i stort. Detta tack vare en stark ekonomi med hög tillväxt av nya jobb. Under 2019 har trenden brutits och arbetslösheten ökat något. Avmattningen i ekonomin har lett till färre nya jobb samtidigt som arbetskraften fortsätter att växa, och Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten kommer fortsätta stiga under de kommande åren².

I den svenska befolkningen som helhet var arbetslösheten 6,9 procent i slutet av 2019³ (jämfört med 6,0 procent 2018). Bland DIK-medlemmarna syns en svag ökning från 2,44 procent i december 2018, till 2,56 procent i december 2019.

Det är lägre än bland akademiker i stort där siffran var 2,9 procent i slutet av 2019 (en ökning med 0,2 procentenheter sedan året innan)⁴. Att DIK har en lägre siffra kan delvis bero på att arbetslösheten generellt är mindre bland de som är med i ett fackförbund.

Arbetslösheten ökar bland alla grupper i samhället – kvinnor och män, inrikes och utrikes födda, och oavsett utbildningsnivå⁵. Men de som redan står långt från arbetsmarknaden, vilket tre av fyra arbetssökande gör, drabbas hårdast. I gruppen långtidsarbetslösa finns framförallt personer som har osäkra anställningar, saknar gymnasieutbildning, är över 55 år eller födda utanför Europa⁶. För första gången sedan 2011 var arbetslösheten under 2019 dessutom högre bland kvinnor än män, vilket framförallt förklaras av en hög arbetslöshet bland utrikes födda kvinnor med kort utbildning⁷.

Referenser

Akademikernas a-kassa, Arbetslöshetsrapporten 2018, [Ersättning och a-kassa](#)

Arbetsförmedlingen, [Arbetslösheten högre för kvinnor än män](#), september 2019

Arbetsförmedlingen, [Arbetslösheten vände uppåt 2019](#), januari 2020

Arbetsförmedlingen, [Arbetsmarknadsutsiktterna hösten 2019](#), Prognos för arbetsmarknaden 2019–2021

Saco, [Arbetslösheten bland akademiker ökar](#), statistik från Arbetsförmedlingen december 2019

SCB, [Arbetskraftsundersökningarna](#), december 2019

² Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsutsiktterna hösten 2019, Prognos för arbetsmarknaden 2019–2021

³ SCB, Arbetskraftsundersökningarna AKU, december 2019

⁴ Saco, Arbetslösheten bland akademiker ökar, statistik från Arbetsförmedlingen december 2019

⁵ Arbetsförmedlingen, Arbetslösheten vände uppåt 2019

⁶ Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsutsiktterna hösten 2019, Prognos för arbetsmarknaden 2019–2021

⁷ Arbetsförmedlingen, Arbetslösheten högre för kvinnor än män, september 2019